

"Χτίζοντας τούβλα και κεραμίδια"

Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα για μαθητές Δημοτικού, Γυμνασίου, Λυκείου | Μουσείο Πλινθοκεραμοποιίας Ν. & Σ. Τσαλαπάτα

«Χτίζοντας τούβλα και κεραμίδια»

Το Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς (ΠΙΟΠ), στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής-μορφωτικής του δράσης, διοργανώνει στο Μουσείο Πλινθοκεραμοποιίας Ν. & Σ. Τσαλαπάτα εκπαιδευτική δραστηριότητα που απευθύνεται σε μαθητές της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Ομάδα στόχος: Μαθητές Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

Συμμετέχοντες: 20 άτομα

Χώρος διεξαγωγής: Μουσείο, αίθουσα εκπαιδευτικών προγραμμάτων

Διάρκεια: περίπου 60 λεπτά

Σχεδιασμός-επιμέλεια: Νάντια Δαμιανάκου, Μουσειοπαδαγωγός

Πληροφορίες: Τράντα Αλεξάνδρα,

Υπηρεσία Μουσείων – Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς

210-3256927 | trantaa@piraeusbank.gr

Σκοποί του προγράμματος

- 1) Εξοικείωση με τη βιομηχανική κληρονομιά, άμεση επαφή με τις μηχανές, την επιστήμη και την τεχνολογία.
- 2) Γνωριμία με το χώρο του μουσείου, καλλιέργεια παρατηρητικότητας, μνήμης, φαντασίας και προσωπικών συναισθημάτων.
- 3) Έκφραση της ατομικότητας μέσα από την δημιουργική ενασχόληση και διεύρυνση της προσωπικότητας μέσω της ανακάλυψης και της ομαδικής εργασίας.

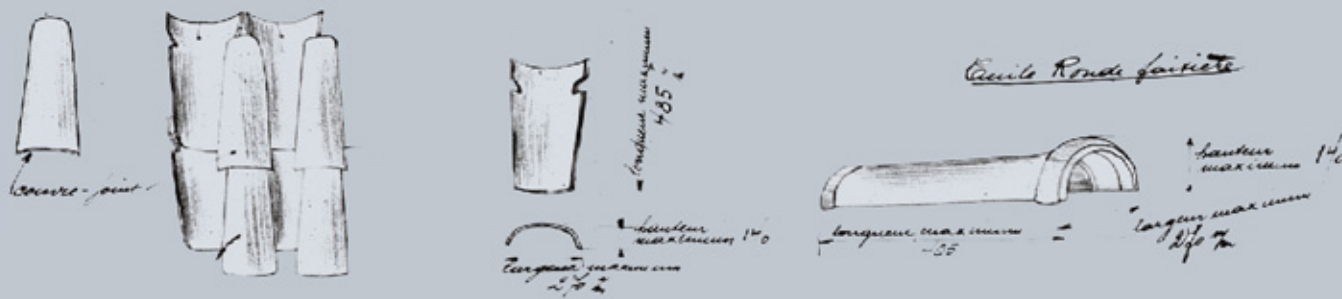

Στόχοι του προγράμματος

- 1) Η αποτελεσματική συνεργασία μουσείου-σχολείου,
- 2) Η ενεργή ενασχόληση των μαθητών με την βιομηχανική κληρονομιά,
- 3) Η γνωριμία τους με τη βιομηχανική ιστορία της πόλης του Βόλου και την ιστορία της Πλινθοκεραμοποιίας Ν & Σ Τσαλαπάτα.

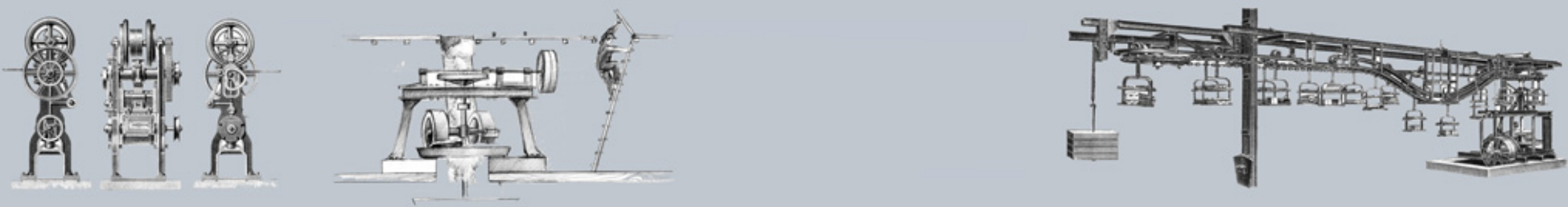

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Σύμφωνα με τη Μουσειοπαιδαγωγική, τρεις παράγοντες καθορίζουν τους παιδαγωγικούς στόχους και την επιλογή της μεθοδολογίας στη διδακτική διαδικασία:

α) Ο χώρος του μουσείου. Το εργοστάσιο πλινθοκεραμοποιίας ιδρύθηκε το 1926 από τους αδελφούς Νικόλαο και Σπυρίδωνα Τσαλαπάτα. Η συνολική έκτασή του ανέρχεται σε 22.000 τ.μ., εκ των οποίων 5.000 τ.μ. καταλαμβάνονται από το μουσείο. Σε αυτό κατασκευάζονταν ποικίλοι τύποι πλίνθων (οκτάοπα, εξάοπα, συμπαγή), κεραμίδια τύπου Μασσαλίας, κεραμίδια ελληνικού τύπου (βυζαντινά), πηλοσωλήνες καθώς και κορυφοκέραμα. Στην ακμή της λειτουργίας του απασχολούσε περίπου διακόσιους πενήντα (250) ανθρώπους, ενώ η ετήσια παραγωγή του έφθανε κάποτε έως και τα εννέα εκατομμύρια (9.000.000) τεμάχια.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

β) Οι επισκέπτες. Η ομάδα των επισκεπτών βρίσκεται στο επίκεντρο των διδακτικών επιλογών. Ανάλογα με την ηλικία, τις ανάγκες, τα ενδιαφέροντα και τις προσλαμβάνουσές τους, επιτυγχάνεται τόσο η προσέγγισή τους, όσο και ο καθορισμός της μεθόδου.

γ) Τα εκθέματα. Η αυθεντικότητα και ενδεχομένως η μοναδικότητά τους καθορίζει την ιδιαιτερότητα του μουσείου ως εκπαιδευτικού ιδρύματος σε σχέση με το σχολείο. Τα τριβεία, οι πρέσες, οι κοπήρες, οι δεξαμενές αργίλου, τα βαγονέτα και η κάμιнос Hoffmann ανασυνθέτουν την παραγωγική διαδικασία. Η μόνιμη έκθεση, που αναπτύσσεται στις κτηριακές εγκαταστάσεις όπου γινόταν η παραγωγή, πλαισιώνεται από κείμενα, μακέτες και πλούσιο εποπτικό υλικό, που βοηθούν τους επισκέπτες να κατανοήσουν τα στάδια της παραγωγής πλίνθων και κεράμων.

1ο Στάδιο : Καλωσόρισμα των παιδιών στο χώρο του μουσείου

Σε αυτό το στάδιο δίνονται πληροφορίες για τον ιδιαίτερο χαρακτήρα του μουσείου (θεματικό-βιομηχανικό), επιχειρείται γνωριμία με τον χώρο και ενημερώνονται οι μαθητές για τη πορεία διεξαγωγής του προγράμματος.

2ο Στάδιο : Δημιουργικό Εργαστήρι

Τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες ανάλογα με τον αριθμό των συμμετεχόντων. Καθώς η πρώτη ομάδα μπαίνει στην αίθουσα εκπαιδευτικών προγραμμάτων, η δεύτερη ομάδα ξεναγείται στο μουσείο, με ιδιαίτερη έμφαση στον μηχανολογικό εξοπλισμό και την αλυσίδα της παραγωγικής διαδικασίας. Παράλληλα, η δυνατότητα αυτενέργειας καλλιεργεί την παρατηρητικότητά του αναφορικά με τα στάδια παραγωγής και εξάπτει τη φαντασία του, ενώ τον βοηθά να εξοικειωθεί με το χώρο. Την ίδια ώρα, η πρώτη ομάδα, που βρίσκεται στην αίθουσα εκπαιδευτικών προγραμμάτων, ενημερώνεται από τη μουσειοπαιδαγωγό για τα αντίγραφα των μηχανημάτων και για το πρόγραμμα που θα ακολουθήσει.

Τα παιδιά χωρίζονται σε τέσσερις ομάδες :

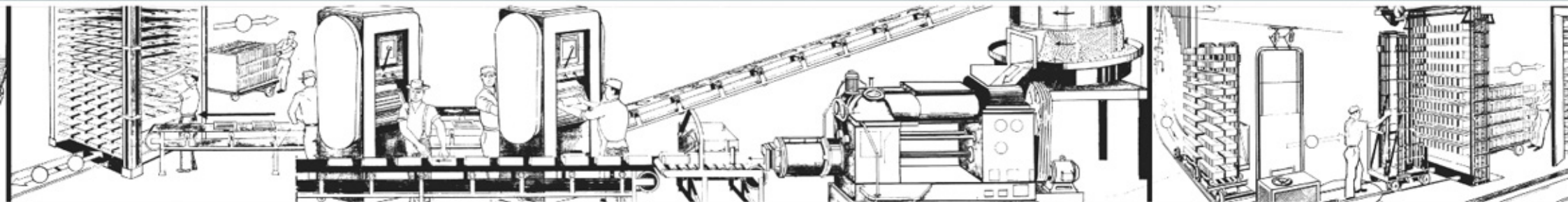
Η πρώτη ομάδα απασχολείται στο μύλο, ανακατεύοντας το αργιλόχωμα με νερό, προκειμένου να παραχθεί πηλός.

Η δεύτερη ομάδα απασχολείται στο μηχάνημα κοπής τούβλων: τοποθετούν στο μηχάνημα τη μάζα του πηλού, η οποία κόβεται σε **μικρά τούβλα**.

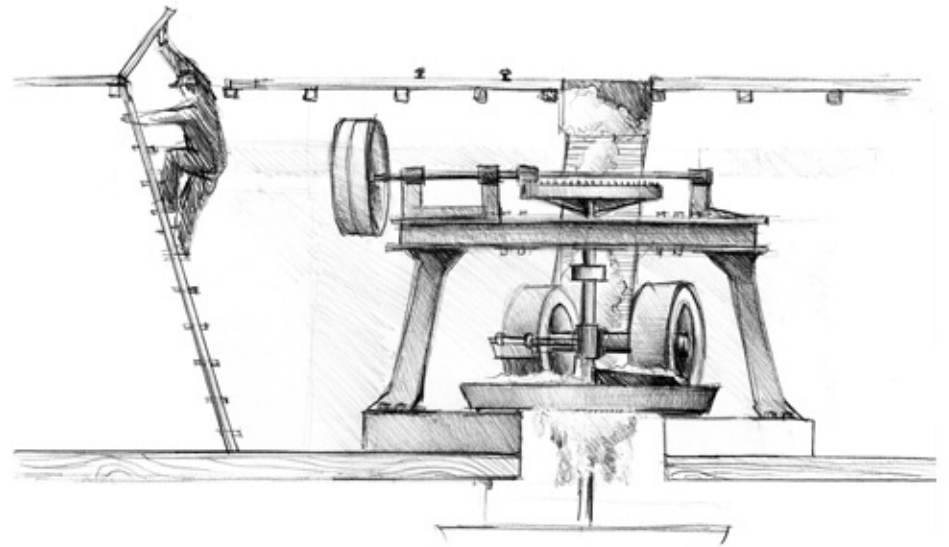
Η τρίτη ομάδα επιχειρεί την κατασκευή κεραμιδιού με τον χαρακτηριστικό λογότυπο στην πρέσα των κεραμιδιών.

Η τέταρτη ομάδα ελέγχει τα τελικά προϊόντα, ενώ παράλληλα ενθαρρύνεται στην κατασκευή απλών οικοδομημάτων με έτοιμα τουβλάκια.

Το πρόγραμμα διαρκεί μία ώρα. Στη συνέχεια, τα παιδιά καλούνται να περάσουν στον χώρο του μουσείου. Η ομάδα που έχει ήδη ξεναγηθεί περνάει με τη σειρά της στην

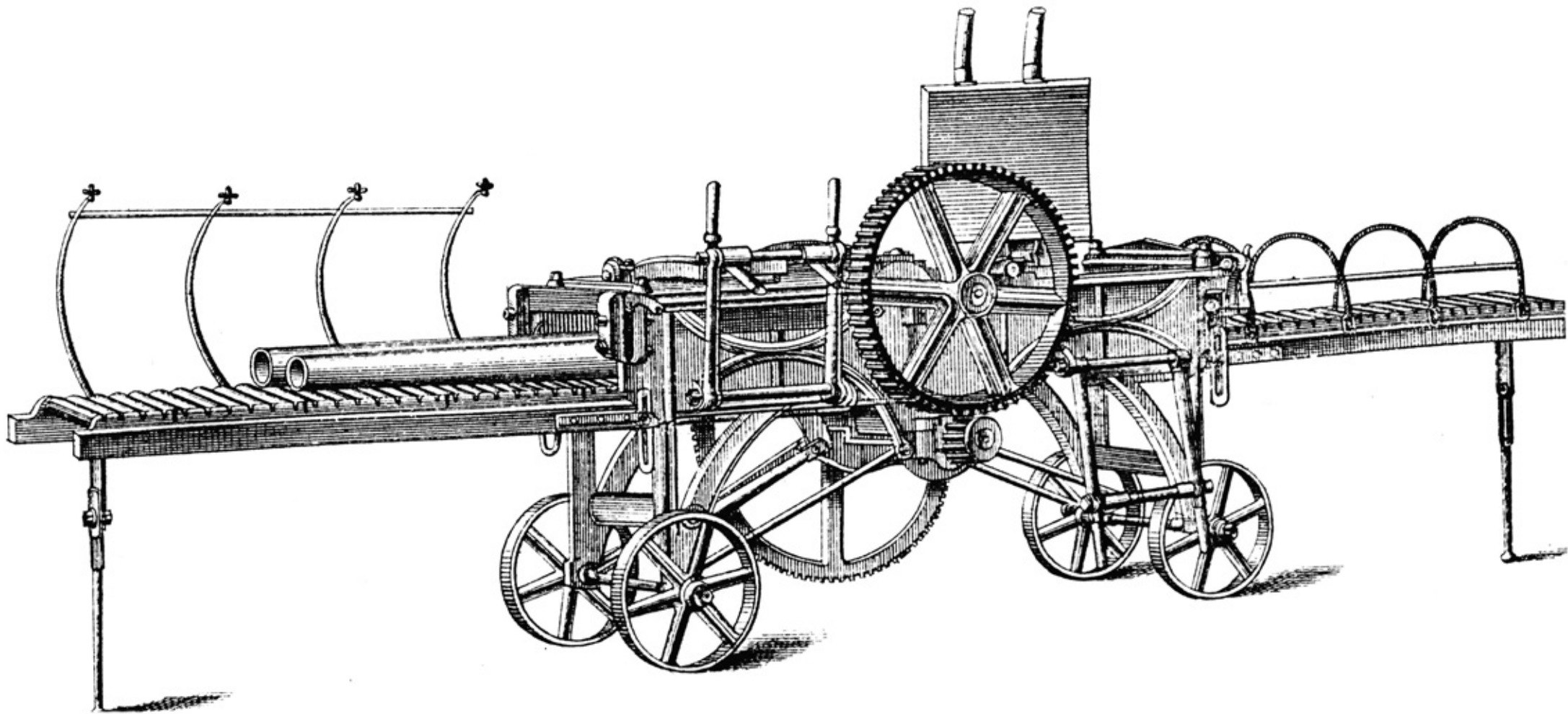

18/05/2007 C 44

MILKONIL
13-3-2007

MILKONIL
13-3-2007

MILKONIL
13-3-2007

2002-9-30
MILKONIL

MILKONIL
13-3-2007

MILKONIL
13-3-2007

MILKONIL
13-3-2007

MILKONIL
13-3-2007

MILKONIL
13-3-2007

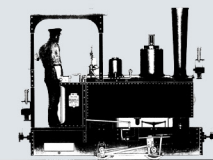
MILKONIL
13-3-2007

2002-9-30
MILKONIL

3ο Στάδιο : Αναχώρηση

Εφόσον όλοι οι μαθητές έχουν υλοποιήσει το εκπαιδευτικό πρόγραμμα, προτού αναχωρήσουν από το μουσείο παίρνουν μαζί τους τα αναμνηστικό κεραμίδι με τον λογότυπο από την πρέσα κεραμιδιών, και το οικοδόμημα μινιατούρα.

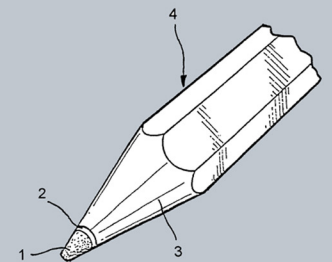
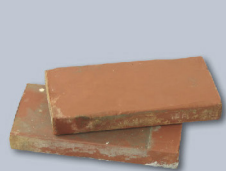
4ο Στάδιο : Προτεινόμενες δραστηριότητες

Σημαντική είναι η σύνδεση του εκπαιδευτικού προγράμματος με το αναλυτικό πρόγραμμα του σχολείου. Επίσης, κρίνεται σκόπιμο να ακολουθήσουν εκπαιδευτικές δραστηριότητες, για την καλύτερη αφομοίωση της εμπειρίας της επίσκεψης. Προτείνουμε μερικές:

- 1) Έκθεση στο σχολείο με τις εργασίες και τις κατασκευές των παιδιών.
- 2) Γωνιά μουσείου με στόχο τη συγκέντρωση υλικού για τα βιομηχανικά κτήρια της περιοχής του Βόλου.
- 3) Έκθεση φωτογραφίας με εικόνες παραδοσιακών οικισμών.
- 4) Θεατρικό παιχνίδι με θέμα "Μια μέρα στο Μουσείο Πλινθοκεραμοποιίας".

Τα παιδιά μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα ερωτηματολόγια για να γίνουν οι ίδιοι ξεναγοί και να αναβιώσουν την επίσκεψη από τη δική τους ματιά.

- 5) Κατασκευή τούβλων, κεραμιδιών και μικρών οικοδομημάτων από πηλό.

4ο Στάδιο : Προτεινόμενες δραστηριότητες

- 6) “Σκέφτομαι και γράφω”. Πιθανά θέματα: “Ένα τούβλο λέει την ιστορία του...”, “Το εργοστάσιο που έγινε μουσείο” κ.λπ.
- 7) Γλωσσικά παιχνίδια. Τα παιδιά επεξεργάζονται τις λέξεις “μουσείο”, “τούβλο”, “κεραμίδι” και βρίσκουν παρεμφερείς λέξεις και εκφράσεις. Δίνουν ορισμούς, δημιουργούν σύνθετες λέξεις ή παράγωγες, φτιάχνουν φράσεις.
- 8) Κατασκευή μακέτας σχετικής με το αντικείμενο και τα εκθέματα του μουσείου από διάφορα υλικά (πηλός, ρολά, χαρτόνια, πλαστικά πιάτα, γυψόγαζες, πλαστελίνη κ.λπ.).
- 9) Δημιουργία κολλάζ με θέμα “Η εφημερίδα του σχολείου”. Τα παιδιά βρίσκουν έναν τίτλο για την εφημερίδα τους και κάνουν κολλάζ με θέματα που σχετίζονται με το μουσείο.
- 10) Έκθεση ζωγραφικής. Τα παιδιά αποτυπώνουν στο χαρτί αυτό που τους έκανε μεγαλύτερη εντύπωση από την επίσκεψή τους στο μουσείο.

